

ZAKON O POSREDOVANJU PRI ZAPOŠLJAVANJU I PRAVIMA ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se poslovi u vezi sa zapošljavanjem, prava za vrijeme nezaposlenosti, aktivnosti u cilju podsticanja prostorne i profesionalne pokretljivosti radne snage, novog zapošljavanja i samozapošljavanja, evidencije u oblasti zapošljavanja, uređenje, upravljanje, obavljanje djelatnosti i finansiranje Zavoda za zapošljavanje Crne Gore (u daljem tekstu: Zavod).

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 2

Izrazi koji se koriste u ovom zakonu, a imaju rodno značenje, odnose se jednako na muški i ženski rod.

Primjena zakona

Član 3

Ovaj zakon primjenjuje se na nezaposlena lica i ostale tražioce zaposlenja, poslodavce i druga lica koja traže informacije i savjete o uslovima i mogućnostima zapošljavanja i razvoja karijere.

Odredbe ovog zakona ne primjenjuju se na posredovanje pri zapošljavanju pomoraca, koje je uređeno posebnim zakonom.

Poslovi u vezi sa zapošljavanjem

Član 4

Poslovi u vezi sa zapošljavanjem su:

- 1) posredovanje pri zapošljavanju,
- 2) priprema za zapošljavanje,
- 3) mjere aktivne politike zapošljavanja, i
- 4) druge aktivnosti usmjerene na povećanje zaposlenosti, odnosno smanjenje nezaposlenosti, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisom.

Poslovi u vezi sa zapošljavanjem su od javnog interesa.

Načela

Član 5

Ovaj zakon zasniva se na načelima:

- 1) zabrane diskriminacije;
- 2) rodne ravnopravnosti;
- 3) afirmativne akcije usmjerene prema posebno osjetljivim grupama nezaposlenih lica;
- 4) nepristrasnost u obavljanju poslova u vezi sa zapošljavanjem;
- 5) besplatnost obavljanja poslova u vezi sa zapošljavanjem.

Obavljanje poslova u vezi sa zapošljavanjem

Član 6

Poslove iz člana 4 ovog zakona obavlja Zavod, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

Poslove iz člana 4 stav 1 al. 1, 2 i 4 ovog zakona mogu obavljati i agencije za zapošljavanje (u daljem tekstu: agencija), pod uslovima propisanim ovim zakonom.

Poslove posredovanja za povremeni rad redovnih učenika mogu obavljati srednjoškolske ustanove, na osnovu pisanog sporazuma, zaključenog u skladu sa posebnim propisom, koji su dužne dostaviti organu državne uprave nadležnom za poslove rada (u daljem tekstu: Ministarstvo).

Način obavljanja poslova posredovanja iz stava 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Nezaposleno lice

Član 7

Nezaposleno lice u smislu ovog zakona je lice od 15 do 67 godina života, koje je crnogorski državljanin, koje se nalazi na evidenciji Zavoda, sposobno ili djelimično sposobno za rad, koje nije zasnovalo radni odnos, aktivno traži posao i raspoloživo je za rad.

Nezaposlenim licem ne smatra se lice koje je:

- registrovano kao preduzetnik, odnosno koji je jedini vlasnik ili vlasnik više od 51% u privrednom društvu, u skladu sa posebnim propisom;
- predsjednik ili član organa upravljanja u privrednom društvu;
- poljoprivrednik upisan u registar poljoprivrednika kod nadležnog organa;
- korisnik penzije;
- ispunjava uslove za starosnu penziju;
- redovan učenik;
- student osnovnih studija, u skladu sa posebnim zakonom.

O podacima iz stava 2 alineja 1 do 6 ovog člana, nezaposleno lice iz st. 1 ovog člana potpisuje izjavu prilikom prijavljivanja u evidenciju nezaposlenih lica.

Nezaposleni stranac

Član 8

Nezaposlenim licem u smislu člana 7, stav 1 ovog zakona smatra se i stranac, koji ima:

- dozvolu za stalni boravak, u skladu sa posebnim zakonom;
- dozvolu za privremeni boravak za lice bez državljanstva, u skladu sa posebnim zakonom;
- traži međunarodnu zaštitu, protekom roka od devet mjeseci od dana podnošenja zahtjeva za međunarodnu zaštitu, u skladu sa posebnim zakonom;
- odobren azil, u skladu sa posebnim zakonom;
- odobrenu supsidijarnu zaštitu, u skladu sa posebnim zakonom;
- status raseljnog, odnosno interno raseljenog lica, u skladu sa posebnim propisom;
- dozvolu za privremeni boravak do tri godine, u skladu sa posebnim zakonom;
- stranac član porodice crnogorskog državljanina, kojem je odobren boravak u svrhu spajanja sa porodicom, u skladu sa posebnim zakonom;
- stranac član porodice stranca sa odobrenim stalnim boravkom, kojem je odobren boravak u svrhu spajanja sa porodicom, u skladu sa posebnim zakonom.

Osiguranje od nezaposlenosti

Član 9

Osiguranje od nezaposlenosti je dio sistema obaveznog socijalnog osiguranja kojim se, na načelima uzajamnosti i solidarnosti, svim osiguranim licima obezbjeđuju prava u skladu sa ovim zakonom.

Osiguranje od nezaposlenosti se sprovodi u skladu sa posebnim zakonom.

Osiguranci

Član 10

Osiguranci u skladu sa ovim zakonom su:

- 1) lica zaposlena kod poslodavca;
- 2) izabrana ili imenovana lica, ako za obavljanje funkcije ostvaruju zaradu;
- 3) državljani Crne Gore koji su na teritoriji Crne Gore zaposleni kod stranih ili međunarodnih organizacija i ustanova, stranih diplomatskih i konzularnih predstavništava ili kod stranih pravnih ili fizičkih lica, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno;

- 4) upućena lica, ako nijesu obavezno osigurana po propisima te države ili ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno;
- 5) strani državljani i lica bez državljanstva koja su na teritoriji Crne Gore zaposlena kod stranih pravnih i fizičkih lica, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno, odnosno ako nijesu osigurana po propisima druge države;
- 6) strani državljani i lica bez državljanstva koja su na teritoriji Crne Gore zaposlena kod međunarodnih organizacija i ustanova i stranih diplomatskih i konzularnih predstavništava, ako je takvo osiguranje predviđeno međunarodnim ugovorom;
- 7) strani državljani i lica bez državljanstva koja su na teritoriji Crne Gore zaposlena kod domaćih pravnih, odnosno fizičkih lica, na osnovu posebnih ugovora i sporazuma o međunarodno-tehničkoj saradnji, ako međunarodnim ugovorom nije drukčije određeno, odnosno ako nijesu osigurana po propisima druge države;
- 8) preduzetnici i lica koja obavljaju profesionalnu ili drugu djelatnost kao osnovno zanimanje.

Prava i obaveze državljana država članica Evropske unije

Član 11

Državljeni država članica Evropske unije u pravima i obavezama utvrđenim ovim zakonom izjednačeni su s crnogorskim državljanima.

Značenje pojedinih izraza

Član 12

Pojedini izrazi u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- 1) **ostali tražioci zaposlenja**, u smislu ovog zakona, su lica koja se ne smatraju nezaposlenim licem iz člana 7 ovog zakona, koja se Zavodu mogu prijaviti radi savjetovanja i informisanja u svrhu razvoja i upravljanja karijerom i posredovanja, bez obaveze redovnog javljanja;
- 2) **posebno osjetljive grupe nezaposlenih lica** su lica kojima zbog različitih okolnosti prijete socijalna isključenost (nedovoljno ili neodgovarajuće obrazovanje, sociodemografske karakteristike, mladi, nezaposlena lica koja se nalaze na evidenciji duže od 12 mjeseci neprekidno, samohrani roditelji, lica sa invaliditetom, RE, beskućnici, žrtve nasilja, trgovina ljudima, bivši zatvorenici, nezaposlena lica starija od 55 godina, stranci koji traže međunarodnu zaštitu, kojima je odobren azil, odnosno supsidijarna zaštita, u skladu sa posebnim zakonom, i dr.);
- 3) **staž osiguranja** je period u kojem je osiguranik bio osiguran i za koji je plaćen doprinos za osiguranje od nezaposlenosti, u skladu sa posebnim zakonom;
- 4) **poslodavac** je domaće ili strano, odnosno dio stranog pravnog lica sa sjedištem, odnosno fizičko lice sa prebivalištem u Crnoj Gori, koje prijavljuje slobodno radno mjesto, koristi usluge Zavoda i učestvuje u mjerama aktivne politike zapošljavanja, u skladu sa ovim zakonom.

- 5) **strani poslodavac** je strano pravno lice sa sjedištem, odnosno fizičko lice sa prebivalištem van Crne Gore, koji prijavljuje potrebu za zapošljavanjem i koristi usluge Zavoda, u skladu sa ovim zakonom.

II. PRAVA I OBAVEZE NEZAPOSLENOG LICA

Prava nezaposlenog lica

Član 13

Nezaposleno lice ima pravo na:

- 1) novčanu naknadu, u skladu sa ovim zakonom;
- 2) novčanu pomoć i naknadu troškova prevoza za vrijeme obrazovanja i osposobljavanja i uključivanja u druge mjere usmjerene na povećanje zaposlenosti, odnosno smanjenje nezaposlenosti, u skladu sa aktom Ministarstva;
- 3) jednokratnu novčanu pomoć i naknadu putnih i selidbenih troškova, ako zasnuje radni odnos na neodređeno vrijeme van mjesta prebivališta, u skladu sa aktom Ministarstva.

Obaveze nezaposlenog lica

Član 14

Nezaposleno lice ima obavezu da:

- 1) aktivno traži zaposlenje;
- 2) je raspoloživo za rad;
- 3) sa Zavodom zaključi individualni plan zapošljavanja i izvršava obaveze utvrđene individualnim planom zapošljavanja;
- 4) učestvuje u mjerama aktivne politike zapošljavanja, u skladu sa zakonom i individualnim planom zapošljavanja;
- 5) prihvati ponuđeno zaposlenje, u skladu sa ovim zakonom;
- 6) obavijesti Zavod o svakoj promjeni koja utiče na sticanje ili gubljenje prava ili obaveza po ovom zakonu, a najkasnije osam dana od dana nastanka promjene.

Aktivno traženje zaposlenja i raspoloživost za rad

Član 15

Aktivno traženje zaposlenja podrazumijeva:

- 1) sprovođenje aktivnosti radi utvrđivanja individualnog plana zapošljavanja iz člana 23 ovog zakona;
- 2) ispunjavanje svih obaveza u skladu sa zakonom i individualnim planom zapošljavanja;
- 3) podnošenje molbi poslodavcima i praćenje i prijavljivanje na oglase.

Raspoloživost za rad podrazumijeva dostupnost nezaposlenog lica Zavodu, na svaki poziv Zavoda, odnosno u vrijeme određeno za individualne konsultacije, a najmanje jednom u roku od 30 dana, radi pripreme za zapošljavanje i zaposlenja.

Nezaposleno lice može svoju neraspoloživost za rad opravdati Zavodu u skladu sa propisom Ministarstva.

Način sprovođenja aktivnosti iz st. 1, 2 i 3 ovog člana utvrdiće se propisom Ministarstva.

Ponudeno zaposlenje

Član 16

Ponudnim zaposlenjem u smislu ovog zakona smatra se zaposlenje u okviru stečenog nivoa obrazovanja, kvalifikacije i radnog iskustva, odnosno zaposlenje iz utvrđenog individualnog plana zapošljavanja iz člana 23 ovog zakona:

- 1) u mjestu prebivališta ili boravišta;
- 2) izvan mjesta prebivališta ili boravišta udaljenog do 60 km od mjesta rada, pod uslovom da poslodavac snosi troškove putovanja sredstvima javnog prevoza ili organizuje prevoz na posao i s posla ili
- 3) izvan mjesta prebivališta ili boravišta bez obzira na udaljenost od mjesta rada, pod uslovom da je obezbijeđen odgovarajući smještaj, u skladu a aktom Ministarstva.

Ponudnim zaposlenjem, u smislu ovog zakona, nakon 12 mjeseci od dana prijavljivanja u evidenciju nezaposlenih lica, smatra se zaposlenje koje odgovara njegovim procijenjenim ličnim i profesionalnim sposobnostima, u stečenom nivou obrazovanja.

Odredbe stava 1 tač. 2 i 3 ovog člana ne odnose se na trudnicu, jednog od roditelja sa djetetom do osme godine života, jednog od roditelja djeteta s težim smetnjama u razvoju prema posebnom propisu ako je drugi roditelj zaposlen, jednog od roditelja sa troje i više maloljetne djece ako je drugi roditelj zaposlen, roditelja koji se samostalno stara o djetetu do 15. godine života, osim ako da pisanu izjavu da prihvata zaposlenje.

III. USLUGE ZA TRŽIŠTE RADA

Vrste usluga za tržište rada

Član 17

Usluge za tržište rada su:

- 1) priprema za zapošljavanje; i
- 2) posredovanje pri zapošljavanju.

Priprema za zapošljavanje

Član 18

Priprema za zapošljavanje obuhvata:

- 1) informisanje o mogućnostima i uslovima zapošljavanja;
- 2) savjetovanje radi povećanja zapošljivosti i zapošljavanja;
- 3) profesionalnu orijentaciju;
- 4) radno-socijalnu integraciju;
- 5) individualni plan zapošljavanja.

Informisanje o mogućnostima i uslovima zapošljavanja

Član 19

Informisanje o mogućnostima i uslovima zapošljavanja su usluge kojima se nezaposlenom licu, ostalim tražiocima zaposlenja, poslodavcima i drugim licima pružaju informacije o uslovima i mogućnostima zapošljavanja, drugim uslugama za tržište rada, posredovanju pri zapošljavanju, mjerama aktivne politike zapošljavanja i pravima i obavezama za vrijeme nezaposlenosti.

Savjetovanje radi povećanja zapošljivosti i zapošljavanja

Član 20

Savjetovanje radi povećanja zapošljivosti i zapošljavanja podrazumijeva pružanje stručne pomoći nezaposlenim licima i ostalim tražiocima zaposlenja u izboru, traženju i prihvatanju zaposlenja, upoznavanje sa metodama i tehnikama aktivnog traženja posla, podršku u razvoju vještina upravljanja karijerom, radi sticanja znanja i vještina potrebnih za povećanje zapošljivosti i unaprijeđenja profesionalnog razvoja pojedinca.

Profesionalna orijentacija

Član 21

Profesionalna orijentacija su poslovi kojima se pruža pomoć nezaposlenim licima i ostalim tražiocima zaposlenja, pri izboru zanimanja, promjeni zanimanja i donošenju odluka u vezi sa karijernim razvojem.

Radno-socijalna integracija

Član 22

Radno-socijalna integracija podrazumijeva pružanje stručne pomoći posebno osjetljivim grupama nezaposlenih lica, izuzev licima sa invaliditetom, radi sticanja znanja i vještina potrebnih za uključivanje na tržište rada.

Individualni plan zapošljavanja

Član 23

Zavod u saradnji sa nezaposlenim licem utvrđuje individualni plan zapošljavanja nezaposlenog lica radi pripreme za zapošljavanje i traženja posla, u roku od 45 dana od dana prijave nezaposlenog lica Zavodu.

Individualni plan zapošljavanja sadrži popis poslova i zanimanja koje nezaposleno lice može obavljati prema njegovim stručnim, radnim, ličnim mogućnostima, kao i popis svih aktivnosti koje će nezaposleno lice sprovesti u cilju zapošljavanja prema utvrđenim rokovima.

Individualni plan zapošljavanja iz stava 1 ovog člana usklađuje se sa promjenama vezanim za nezaposleno lice, za koga se plan utvrđuje, kao i sa promijenjenim okolnostima na tržištu rada.

Posredovanje pri zapošljavanju

Član 24

Posredovanje pri zapošljavanju je skup aktivnosti koje obuhvataju pružanje stručne pomoći u povezivanju nezaposlenog lica odnosno ostalih tražilaca zaposlenja i poslodavca, radi zaključivanja ugovora o radu u skladu sa posebnim zakonom.

Stručna pomoć iz stava 1 ovog člana, prema iskazanim potrebama poslodavaca, obuhvata metode i tehnike koje uzimaju u obzir zahtjeve i uslove određenog posla, potrebna znanja, vještine, iskustvo i sposobnosti lica za koja se posreduje, kao i njihove lične zahtjeve i uslove.

Poslove posredovanja pri zapošljavanju Zavod obavlja na osnovu evidencije nezaposlenih lica i ostalih tražilaca zaposlenja, kao i na osnovu procjene potrebnih znanja, vještina i sposobnosti za rad na određenim poslovima u neposrednoj saradnji sa poslodavcem, kroz izbor, predselekciju i selekciju.

Posredovanje pri zapošljavanju u inostranstvu

Član 25

Posredovanje pri zapošljavanju u inostranstvu ostvaruje se na osnovu prijave potrebe za zapošljavanjem kod stranog poslodavca.

Prijavu potrebe za zapošljavanjem kod stranog poslodavca prima, objavljuje i realizuje Zavod, odnosno agencija.

Zavod, odnosno, agencija dužni su da prijavu iz stava 2 ovog člana objave na svojoj oglasnoj tabli, internet stranici i u medijima koji se izdaju u Crnoj Gori u roku od dva radna dana od dana prijema prijave.

Obaveze Zavoda, odnosno agencije

Član 26

Zavod, odnosno, agencija dužni su da:

- poslove posredovanja pri zapošljavanju u inostranstvu obavljaju u saradnji sa nadležnim organima države zaposlenja;
- lica upoznaju sa uslovima života i rada kod stranog poslodavca i njihovim pravima i zaštitom po osnovu rada i boravka u inostranstvu;
- snose troškove prijevremenog povratka lica zbog nezakonitog posredovanja pri zapošljavanju i davanja pogrešnih informacija o uslovima života i rada;
- informišu lica o mogućnostima i uslovima za zapošljavanje nakon povratka sa rada iz inostranstva.

Prijavljivanje slobodnih radnih mjesta

Član 27

Poslodavac prijavljuje slobodno radno mjesto Zavodu, podnošenjem prijave.

Oglašavanje i informisanje

Član 28

Zavod je dužan da slobodno radno mjesto oglasi po zahtjevu poslodavca i u slučajevima utvrđenim posebnim zakonom, na oglasnoj tabli, internet stranici Zavoda i u medijima u roku od dva radna dana od dana prijavljivanja.

Zavod je dužan, na zahtjev poslodavca, u roku od tri radna dana od dana prijavljivanja slobodnog radnog mjesta, obavijestiti poslodavca o mjerama koje Zavod može preduzeti ili preduzima radi popune slobodnog radnog mjesta.

Poslodavac je dužan da Zavod obavijesti o zasnivanju radnog odnosa sa nezaposlenim, odnosno drugim licem, u roku od pet dana od dana zasnivanja radnog odnosa.

Sredstva za javno oglašavanje slobodnog radnog mjesta obezbjeđuje Zavod.

IV. AKTIVNA POLITIKA ZAPOSŁJAVANJA

Nacionalna strategija zapošljavanja

Član 29

Nacionalnom strategijom zapošljavanja (u daljem tekstu: Nacionalna strategija) utvrđuju se strateški prioriteti i ciljevi politike zapošljavanja, za najmanje četiri godine.

Nacionalnu strategiju donosi Vlada Crne Gore (u daljem tekstu Vlada).

Akcioni plan zapošljavanja

Član 30

Akcioni plan zapošljavanja (u daljem tekstu: Akcioni plan) je osnovni instrument aktivne politike zapošljavanja, kojim su utvrđene mjere i aktivnosti usmjerene ka ostvarivanju ciljeva definisanih Nacionalnom strategijom, za period od godinu dana.

Akcioni plan sadrži:

- 1) prioritete i ciljeve politike zapošljavanja u skladu sa Nacionalnom strategijom;
- 2) stanje i tokove na tržištu rada;
- 3) mjere i aktivnosti za ostvarivanje ciljeva politike zapošljavanja za narednu godinu;
- 4) finansijski okvir za sprovođenje mjera i aktivnosti i izvore finansiranja;
- 5) nosioce mjera i aktivnosti;
- 6) pokazatelje uspješnosti realizacije programa i mjera i aktivnosti iz tačke 3 ovog stava;
- 7) druge elemente od značaja za sprovođenje Akcionog plana.

Akcioni plan utvrđuje Vlada, na predlog Ministarstva, najkasnije do kraja tekuće godine za narednu godinu.

Godišnji izvještaj o sprovođenju Akcionog plana Ministarstvo podnosi Vladi najkasnije do 30. aprila tekuće godine za prethodnu godinu.

U cilju smanjivanja regionalnih razlika u nezaposlenosti, Akcionim planom se, za teritoriju jedinice lokalne samouprave, mogu utvrditi prioriteti i podsticaji kod ostvarivanja mjera aktivne politike zapošljavanja.

Mjere aktivne politike zapošljavanja

Član 31

Mjere aktivne politike zapošljavanja obuhvataju planove, programe i projekte koje sprovodi Zavod, a koje su usmjerene ka unaprijeđenju zaposlenosti.

Vrste mjera aktivne politike zapošljavanja

Član 32

Mjere aktivne politike zapošljavanja iz člana 31 ovog zakona, sprovode se kroz programe koje donosi Upravni odbor Zavoda.

Mjere aktivne politike iz stava 1 ovog člana odnose se na:

- 1) obrazovanje i osposobljavanje odraslih;
- 2) podsticaje za zapošljavanje;
- 3) podržano zapošljavanje;
- 4) direktno otvaranje radnih mjesta; i
- 5) podsticaje za preduzetništvo.

Zavod može sprovoditi i druge mjere aktivne politike zapošljavanja u zavisnosti od potreba tržišta rada.

Obrazovanje i osposobljavanje odraslih

Član 33

Obrazovanje i osposobljavanje odraslih podrazumijeva obrazovanje i osposobljavanje za sticanje nacionalne stručne kvalifikacije, odnosno ključne vještine, kao i druge kvalifikacije, osposobljavanje za sticanje znanja i vještina potrebnih za obavljanje poslova određenog radnog mjesta kod poslodavca, osposobljavanje za sticanje znanja, vještina i kompetencija za samostalno obavljanje poslova u određenom nivou obrazovanja i druge vidove osposobljavanja radi povećanja zapošljivosti i zapošljavanja, odnosno zadržavanje zaposlenosti u uslovima ekonomskih, tehnoloških i restrukturalnih promjena kod poslodavca.

Podsticaji za zapošljavanje

Član 34

Podsticaji za zapošljavanje podrazumijevaju subvencionirano zapošljavanje nezaposlenih lica na poslovima na otvorenom tržištu rada, za poslove koji bi mogli biti održivi i nakon završetka trajanja subvencije.

Podržano zapošljavanje

Član 35

Podržano zapošljavanje podrazumijeva subvencionirano zapošljavanje posebno osjetljivih grupa nezaposlenih lica sa ciljem njihove integracije na tržištu rada.

Direktno otvaranje radnih mjesta

Član 36

Direktno otvaranje radnih mjesta podrazumijeva stvaranje privremenih netržišnih poslova od javnog interesa, radi pružanja mogućnosti posebno osjetljivim grupama nezaposlenih lica da očuvaju i unaprijede radne sposobnosti i povećaju zapošljivost.

Podsticaji za preduzetništvo

Član 37

Podsticaji za preduzetništvo podrazumijevaju pružanje finansijske i stručne pomoći nezaposlenom licu koje osniva jedan od oblika obavljanje privredne djelatnosti, u skladu sa posebnim zakonom, ako kao osnivač u njima zasniva radni odnos.

Podsticaj za preduzetništvo može biti i pružanje finansijske i stručne pomoći poslodavcu koji otvara nova radna mjesta i zapošljava nezaposleno lice.

Sprovođenje mjera aktivne politike

Član 38

Programe za realizaciju mjera aktivne politike zapošljavanja, uslove i način korišćenja sredstava za njihovo sprovođenje godišnje donosi Upravni odbor Zavoda.

Posebni uslovi i način korišćenja sredstava utvrđuju se ugovorom između Zavoda i korisnika sredstava.

Mjere aktivne politike zapošljavanja realizuju se u skladu sa pravilima o dodjeli državne pomoći, u skladu sa posebnim zakonom.

Dodjeljivanje sredstava za sprovođenje mjera aktivne politike nije upravna stvar prema propisu kojim se uređuje upravni postupak.

Praćenje i ocjena mjera aktivne politike

Član 39

Praćenje i ocjenu efekata sprovođenja mjera aktivne politike zapošljavanja vrši Ministarstvo, na osnovu statističkih pokazatelja i metodologija usklađenih sa međunarodnim i evropskim standardima.

Za praćenje i ocjenu efekata sprovođenja mjera aktivne politike zapošljavanja, Ministarstvo može angažovati stručno lice za oblast tržišta rada i zapošljavanja.

V. PRAVA ZA VRIJEME NEZAPOSLENOSTI

Novčana naknada

Član 40

Osiguranjem od nezaposlenosti iz člana 9 ovog zakona nezaposlenom licu se obezbjeđuje pravo na novčanu naknadu i pravo na zdravstveno osiguranje i penzijsko i invalidsko osiguranje za vrijeme korišćenja prava na novčanu naknadu.

Uslovi za ostvarivanje prava na novčanu naknadu

Član 41

Pravo na novčanu naknadu stiče osiguranik kojem je, u smislu posebnog zakona, prestao radni odnos bez njegove saglasnosti ili krivice, i koji u trenutku prestanka radnog odnosa ima staž osiguranja od najmanje 9 mjeseci, sa prekidima ili bez prekida, u poslednjih 18 mjeseci.

Osiguranik koji je bio u radnom odnosu sa nepunim radnim vremenom ima pravo na novčanu naknadu, ako po preraspodjeli radnog vremena na puno radno vrijeme ispuni uslove iz stava 1 ovog člana.

Pravo na novčanu naknadu stiče i osiguranik koji je, u smislu posebnog zakona, prestao da obavlja preduzetničku, profesionalnu ili drugu djelatnost kao osnovno zanimanje bez svoje krivice, i u trenutku prestanka obavljanja te djelatnosti, ima staž osiguranja od najmanje 9 mjeseci, sa prekidima ili bez prekida, u poslednjih 18 mjeseci.

Rok za podnošenja zahtjeva

Član 42

Novčana naknada pripada nezaposlenom licu od prvog dana prestanka radnog odnosa, odnosno prestanka obavljanja preduzetničke, profesionalne ili druge djelatnosti kao osnovnog zanimanja (u daljem tekstu: prestanak osiguranja), ako se prijavi Zavodu u roku od 30 dana od dana prestanka osiguranja i u tom roku podnese zahtjev za novčanu naknadu.

Nezaposleno lice koje zbog opravdanog razloga propusti rok za prijavu iz stava 1 ovog člana, može se prijaviti Zavodu i podnijeti zahtjev za novčanu naknadu u roku od osam dana od dana prestanka razloga koji je prouzrokovao propuštanje roka, a najkasnije 60 dana od propuštanja roka iz stava 1 ovog člana.

Opravdanim razlogom u smislu stava 2 ovog člana smatra se: bolest, smrt u porodici, elementarna nepogoda, za koje je nezaposleno lice dužno dostaviti dokaz.

Slučajevi u kojima osiguranik ne može ostvariti pravo na novčanu naknadu

Član 43

Pravo na novčanu naknadu ne može ostvariti osiguranik kojem je prestao radni odnos zbog:

- 1) sporazumnog prestanka radnog odnosa;
- 2) otkaza od strane zaposlenog lica;
- 3) otkaza od strane poslodavca, u slučajevima utvrđenim posebnim zakonom, izuzev u slučaju:
  - ako zaposleno lice ne pokaže odgovarajuće rezultate na probnom radu;
  - prestanka potrebe za radom zaposlenog, zbog ekonomskih, tehnoloških i restrukturalnih promjena kod poslodavca, kada se zaposlenom isplati otpremnina;
- 4) ispunjavanja uslova za prestanak radnog odnosa po sili zakona, izuzev u slučaju prestanka radnog odnosa istekom vremena na koje je zaključen ugovor o radu na određeno vrijeme, odnosno usljed stečaja ili likvidacije, odnosno u svim drugim slučajevima prestanka rada poslodavca u skladu sa posebnim zakonom;

Izuzeci **Član 44**

Nezaposleno lice, koje je otkazalo ugovor o radu, ima pravo na novčanu naknadu, ako je do prestanka radnog odnosa došlo zbog:

- 1) premještanja bračnog druga u drugo mjesto prebivališta, u skladu sa posebnim propisima;
- 2) promjene mjesta prebivališta radi uspostavljanja zajednice života nakon zaključenja braka;
- 3) zdravstvenih razloga nezaposlenog lica ili članova njegove uže porodice radi preseljenja u drugo mjesto na osnovu nalaza nadležnog organa odgovarajuće zdravstvene ustanove.

Trajanje prava na novčanu naknadu **Član 45**

Novčana naknada pripada nezaposlenom licu koje je prije prestanka osiguranja, ispunilo uslove iz člana 41 ovog zakona, i to:

- 1) tri mjeseca ako ima staž osiguranja od devet mjeseci do pet godina;
- 2) šest mjeseci ako ima staž osiguranja od pet godina do 15 godina;
- 3) devet mjeseci ako ima staž osiguranja od 15 godina do 25 godina;
- 4) 12 mjeseci ako ima staž osiguranja preko 25 godina;
- 5) pet godina ako ima staž osiguranja preko 35 godina.

Mirovanje prava na novčanu naknadu

Član 46

Pravo na novčanu naknadu korisniku novčane naknade miruje za vrijeme:

- 1) za koje boravi u inostranstvu kao bračni drug zaposlenog koji je upućen na rad u inostranstvo;
- 2) trajanja pritvora odnosno istražnog zatvora;
- 3) izdržavanja kazne zatvora, mjere bezbjednosti, vaspitne ili zaštitne mjere u trajanju do šest mjeseci.

Nezaposleno lice koje se, u slučajevima iz stava 1 ovog člana, prijavi Zavodu i podnese zahtjev za nastavak korišćenja novčane naknade, u roku od 30 dana od dana prestanka razloga za mirovanje prava na novčanu naknadu, ima pravo da nastavi sa korišćenjem prava na novčanu naknadu za preostalo vrijeme.

Prestanak prava na novčanu naknadu

Član 47

Pravo na novčanu naknadu nezaposlenom licu prestaje ako:

- 1) istekne period za koji mu je priznato pravo;
- 2) ostvari naknadu po posebnim propisima u iznosu višem od utvrdene novčane naknade;
- 3) prestane da se vodi u evidenciji nezaposlenih lica;
- 4) podnese zahtjev za prestanak prava.

Ponovno sticanje prava na novčanu naknadu

Član 48

Nezaposleno lice kojem je prestalo pravo na novčanu naknadu u smislu člana 47 ovog zakona, može ponovo ostvariti pravo na novčanu naknadu, ako ispuni uslove iz člana 41 ovog zakona.

Nezaposlenom licu iz stava 1 ovog člana, pri ponovnom ostvarivanju prava na novčanu naknadu, priznaje se staž osiguranja ostvaren nakon poslednjeg korišćenja novčane naknade.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, nezaposlenom licu kojem pripada pravo na novčanu naknadu u skladu sa članom 45 stav 1 tačka 5, pri ponovnom ostvarivanju prava na novčanu naknadu, priznaje se ukupni staž osiguranja i vrijeme korišćenja novčane naknade.

Preostala novčana naknada

Član 49

Nezaposlenom licu kome je prestalo pravo na novčanu naknadu zbog zasnivanja radnog odnosa ili otpočinjanja preduzetničke, profesionalne ili druge djelatnosti kao osnovnog zanimanja, prije isteka vremena korišćenja tog prava, ako ponovo postane nezaposleno lice bez svoje krivice ili saglasnosti, nastavlja korišćenje prava na novčanu naknadu za preostalo vrijeme u utvrđenom iznosu, ako je to za njega povoljnije.

Visina novčane naknade

Član 50

Novčana naknada iznosi 56% od minimalne zarade utvrđene u skladu sa zakonom.

VI. POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA

Pokretanje i vođenje postupka

Član 51

Postupak za ostvarivanje prava utvrđenih ovim zakonom pokreće se na zahtjev nezaposlenog lica, koji se podnosi prema mjestu prijavljivanja nezaposlenog lica.

U prvostepenom postupku za ostvarivanje prava iz stava 1 ovog člana odlučuje Zavod, a u drugostepenom postupku Ministarstvo.

Žalba ne odlaže izvršenje rješenja.

Zahtjevi, rješenja, žalbe i drugi podnesci i akti u postupku ostvarivanja prava nezaposlenih lica oslobođeni su plaćanja takse.

Pokretanje upravnog spora

Član 52

Protiv rješenja donijetog po žalbi može se pokrenuti upravni spor.

Vraćanje sredstava

Član 53

Nezaposleno lice koje je ostvarilo pravo na novčanu naknadu ili druga novčana sredstva dužno je da obavijesti Zavod u roku od osam dana o svakoj promjeni koja utiče na prestanak, odnosno mirovanje tog prava.

Nezaposleno lice koje je na osnovu pravosnažne sudske odluke ili odluke poslodavca vraćeno na rad i ostvarilo prava po osnovu rada za period za koji je bilo nezaposleno, dužno je da vrati Zavodu iznos isplaćene novčane naknade.

U slučaju iz st.1 i 2 ovog člana nezaposleno lice je dužno da novčana davanja vrati na osnovu sporazuma zaključenog sa Zavodom.

Ako nezaposleno lice ne postupi u smislu stava 3 ovog člana, Zavod će tražiti naknadu štete tužbom kod nadležnog suda.

U slučaju iz stava 2 ovog člana Zavod ima pravo da od nadležnog organa za penzijsko i invalidsko osiguranje zahtijeva povraćaj novčanog iznosa uplaćenog po osnovu doprinosa.

VII. EVIDENCIJE U OBLASTI ZAPOSŁLJAVANJA

Evidencije

Član 54

Radi sagledavanja stanja i kretanja na tržištu rada Zavod vodi evidencije u oblasti zapošljavanja u skladu sa ovim zakonom.

Vođenjem evidencija u oblasti zapošljavanja obezbjeđuju se podaci za statistička istraživanja i informacioni sistem u oblasti zapošljavanja.

Vrste evidencija

Član 55

Evidencije u oblasti zapošljavanja su evidencije o:

- 1) nezaposlenim licima;
- 2) ostalim tražiocima zaposlenja;
- 3) slobodnim radnim mjestima.

Postupak vođenja evidencije o nezaposlenim licima i ostalim tražiocima zaposlenja

Član 56

Zavod počinje da vodi lica u evidenciji o nezaposlenim licima i evidenciji o ostalim tražiocima zaposlenja na osnovu njihove prijave.

Zavod prestaje da vodi lica iz evidencije iz stava 1 ovog člana na osnovu njihove odjave ili po službenoj dužnosti.

Podatke o nezaposlenim licima i ostalim tražiocima zaposlenja vodi Zavod na propisanim obrascima i u elektronskom obliku.

U prvostepenom postupku o odbijanju prijave na evidenciju iz stava 1 ovog člana, odnosno prestanku vođenja evidencije odlučuje Zavod, a u drugostepenom postupku Ministarstvo.

Žalba na rješenje iz stava 3 ovog člana ne odlaže izvršenje rješenja.

Postupak prijavljivanja na evidenciju

Član 57

Nezaposleno lice se prijavljuje u evidenciju o nezaposlenim licima u Zavodu, prema mjestu njegovog prebivališta, odnosno boravišta.

Ostali tražioci zaposlenja se prijavljuje u evidenciju o ostalim tražiocima zaposlenja u Zavodu, prema mjestu njegovog prebivališta, odnosno boravišta.

Nezaposleno lice iz stava 1 ovog člana je dužno da se odazove na svaki poziv Zavoda radi pripreme za zapošljavanje i zaposlenja.

Pozivanje iz stava 3 ovog člana obavlja se pisanim pozivom ili putem telefona, o čemu se sastavlja pisana zabeleška.

Nezaposleno lice se javlja Zavodu u vrijeme određeno za individualne konsultacije, najmanje jednom u roku od 30 dana, i to lično, telefonskim pozivom ili elektronskim putem radi traženja posla.

Prestanak vođenja evidencije o nezaposlenim licima

Član 58

Evidencija o nezaposlenom licu prestaje da se vodi, ako:

- 1) zasnjuje radni odnos, u skladu sa zakonom;
- 2) se odjavi iz evidencije;
- 3) odbije uključivanje u program aktivne politike zapošljavanja ili ga bez opravdanog razloga prekine, odnosno ne završi;
- 4) postane vlasnik ili većinski suvlasnik privrednog društva;
- 5) postane predsjednik ili član organa upravljanja u privrednom društvu;
- 6) otpočne preduzetničku, profesionalnu ili drugu djelatnost kao osnovno zanimanje;
- 7) postane redovan učenik;
- 8) postane student osnovnih studija;
- 9) obavlja stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa prema posebnom zakonu;
- 10) nije dao tačne podatke o ispunjavanju uslova za sticanje statusa nezaposlenog lica;
- 11) navršši 67 godina života;
- 12) stekne uslove za starosnu penziju, odnosno ostvari pravo na invalidsku ili porodičnu penziju, u skladu sa posebnim zakonom;
- 13) postane potpuno nesposobno za rad;
- 14) otpočne sa izdržavanjem kazne zatvora u trajanju dužem od šest mjeseci;
- 15) aktivno ne traži zaposlenje;
- 16) nije raspoloživo za rad;

- 17) odbije ponuđeno zaposlenje, u skladu sa ovim zakonom;
- 18) radi suprotno propisima o radu;
- 19) postane osiguranik – poljoprivrednik, u skladu sa posebnim zakonom;
- 20) postane osiguranik - sveštenik, vjerski službenik, monah ili monahinja, u skladu sa posebnim zakonom;
- 21) strancu iz člana 7 ovog zakona prestane status, u skladu sa posebnim zakonom.

U slučaju iz stava 1 tač. 3, 10, 15, 16, 17 i 18 ovog člana nezaposleno lice se ne može ponovo prijaviti Zavodu u roku od šest mjeseci od dana prestanka vođenja u evidenciji nezaposlenih lica.

Prestanak vođenja evidencije o ostalim tražiocima zaposlenja

Član 59

Evidencija o ostalim tražiocima zaposlenja prestaje da se vodi, ako se to lice:

- 1) ne javi Zavodu u roku od šest mjeseci od zadnje prijave ili
- 2) odjavi sa evidencije.

Evidencija o slobodnim radnim mjestima

Član 60

Zavod vodi evidenciju o slobodnim radnim mjestima na osnovu prijave koju podnosi poslodavac, u skladu sa ovim zakonom.

Evidencija o slobodnim radnim mjestima sadrži podatke o radnom mjestu, potrebnim znanjima i sposobnostima, kao i drugim uslovima potrebnim za izvršavanje poslova.

Posebne evidencije

Član 61

Pored evidencija iz člana 55 ovog zakona, Zavod vodi posebne evidencije u oblasti zapošljavanja, i to o:

- 1) licima koja su uključena u programe mjera aktivne politike zapošljavanja;
- 2) korisnicima novčane naknade;
- 3) građanima Crne Gore na radu u inostranstvu;
- 4) organizatorima, korisnicima volonterskog rada i volonterima;
- 5) druge evidencije u skladu sa zakonom.

Način vođenja evidencija Član 62

Sadržaj, obrasce, način vođenja evidencija i izvještavanje utvrđenih ovim zakonom propisuje Ministarstvo.

Prikupljanje, korišćenje i zaštita podatka u evidencijama u oblasti zapošljavanja vrši se u skladu sa posebnim zakonom.

VIII. ZAVOD

Zavod Član 63

Zavod ima svojstvo pravnog lica i obavlja djelatnost koja obuhvata poslove u vezi sa zapošljavanjem utvrđene ovim zakonom i statutom Zavoda, kao poslove iz prenesene nadležnosti.

Poslove u vezi sa zapošljavanjem obavljaju organizacione jedinice Zavoda utvrđene statutom Zavoda.

Poslovi koje obavlja Zavod Član 64

Zavod, pored poslova iz člana 4 ovog zakona, obavlja sljedeće poslove:

- 1) prati, analizira i istražuje ekonomska, socijalna i druga kretanja, zaposlenost, zapošljavanje i nezaposlenost, kao i njihove međusobne uticaje na osnovu čega predlaže mjere za unaprijeđenje zapošljavanja;
- 2) prati i ocjenjuje efekte realizacije programa mjera aktivne politike, radi unaprijeđenja postojećih i kreiranja novih programa;
- 3) vodi evidencije u oblasti zapošljavanja;
- 4) saraduje sa poslodavcima, obrazovnim ustanovama i drugim pravnim ili fizičkim licima u sprovođenju poslova u vezi sa zapošljavanjem;
- 5) sprovodi međunarodne ugovore o zapošljavanju;
- 6) saradnja u oblasti zapošljavanja na međunarodnom planu;
- 7) rješava o pravima za vrijeme nezaposlenosti u skladu sa ovim zakonom;
- 8) podnosi Ministarstvu izvještaj o radu Zavoda;
- 9) druge poslove u oblasti zapošljavanja, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

Organi Zavoda
Član 65

Organi Zavoda su Upravni odbor i direktor.

Upravni odbor
Član 66

Upravni odbor upravlja radom Zavoda.

Upravni odbor imenuje i razrješava Vlada.

Upravni odbor ima pet članova, i to:

- 1) predsjednika i jednog člana koje predlaže Ministarstvo;
- 2) jednog člana kojeg predlaže reprezentativna organizacija sindikata;
- 3) jednog člana kojeg predlaže reprezentativno udruženje poslodavaca;
- 4) jednog člana iz reda zaposlenih u Zavodu kojeg predlaže direktor Zavoda.

Mandat Upravnog odbora traje četiri godine.

Nadležnost Upravnog odbora
Član 67

Upravni odbor:

- 1) usvaja program rada Zavoda, najkasnije do 31. decembra tekuće za narednu godinu;
- 2) donosi Statut u skladu sa ovim zakonom;
- 3) usvaja nacrt budžeta Zavoda za narednu fiskalnu godinu, sa procjenom potrebnih budžetskih sredstava za naredne dvije godine;
- 4) odlučuje o korišćenju sredstava Zavoda;
- 5) donosi programe mjera aktivne politike zapošljavanja, uslove i način korišćenja za njihovo sprovođenje;
- 6) odlučuje o obimu učešća Zavoda u realizaciji projekata vezanih za funkcionisanje i razvoj tržišta rada, kao i projekata međunarodnih organizacija i asocijacija u oblasti zapošljavanja i zaposlenosti, uz saglasnost Vlade;
- 7) usvaja godišnji izvještaj o finansijskom poslovanju Zavoda;
- 8) podnosi Ministarstvu polugodišnji i godišnji izvještaj o radu Zavoda;
- 9) odlučuje o drugim pitanjima, u skladu sa zakonom i statutom Zavoda.

Direktor
Član 68

Radom Zavoda rukovodi direktor.

Direktora Zavoda imenuje i razrješava Vlada, na predlog Ministarstva.

Mandat direktora traje četiri godine.

Nadležnost direktora
Član 69

Direktor Zavoda:

- 1) organizuje rad i poslovanje Zavoda;
- 2) predstavlja i zastupa Zavod;
- 3) predlaže akta koja donosi Upravni odbor;
- 4) izvršava odluke i zaključke Upravnog odbora;
- 5) predlaže akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta Zavoda;
- 6) odlučuje o pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenih u Zavodu, u skladu sa zakonom;
- 7) obrazuje stručne komisije i radna tijela Zavoda;
- 8) odgovoran je za zakonitost rada Zavoda; i
- 9) vrši i druge poslove, u skladu sa zakonom, statutom i drugim aktima Zavoda.

Statut
Član 70

Statutom Zavoda uređuju se:

- 1) osnove i načela za unutrašnju organizaciju Zavoda;
- 2) način rada, ovlašćenja i odgovornosti direktora i Upravnog odbora;
- 3) druga pitanja od značaja za rad Zavoda.

Saglasnost na Statut Zavoda daje Vlada.

Statut se objavljuje u „Službenom listu Crne Gore“.

Finansiranje
Član 71

Zavod se finansira iz:

- 1) doprinosa za osiguranje od nezaposlenosti;
- 2) sopstvenih prihoda;
- 3) opštih prihoda; i

4) drugih izvora, u skladu sa zakonom.

Za obaveze Zavoda za ostvarivanje prava iz osiguranja od nezaposlenosti garantuje država.

IX. AGENCIJA

Uslovi za rad agencije

Član 72

Agencija iz člana 6 ovog zakona je pravno lice, koje može obavljati poslove iz člana 4 stav 1 al. 1 i 2 ovog zakona, kao jedinu djelatnost i koje ima dozvolu za rad izdatu od Ministarstva.

Agencija iz stava 1 ovog člana treba da ispunjava uslove u pogledu:

- 1) prostorne i tehničke opremljenosti;
- 2) stručne osposobljenosti zaposlenih.

Zaposleni u agenciji koji obavljaju stručne poslove u vezi sa zapošljavanjem dužni su da polože stručni ispit za rad u zapošljavanju, u skladu sa ovim zakonom.

Stručni ispit se polaže pred komisijom koju obrazuje Ministarstvo.

Prostorne i tehničke uslove za rad agencije, uslove u pogledu stručne osposobljenosti zaposlenih, kao i program, način polaganja stručnog ispita za rad u zapošljavanju i troškove polaganja tog ispita propisuje Ministarstvo.

Dozvola za rad

Član 73

Ministarstvo izdaje agenciji dozvolu za rad, u roku od 30 dana od dana podnošenja zahtjeva.

Ministarstvo vodi registar izdatih dozvola za rad.

Agencija može početi sa radom nakon dobijene dozvole za rad.

Agencija je dužna da Ministarstvu prijavi svaku promjenu koja se odnosi na ispunjenost uslova u pogledu prostorne i tehničke opremljenosti, odnosno stručne osposobljenosti zaposlenih, u roku od 30 dana od dana nastanka promjene.

Oduzimanje dozvole za rad

Član 74

Ministarstvo oduzima dozvolu za rad agenciji, ako:

- 1) prestane da ispunjava propisane uslove iz člana 72 stav 2 ovog zakona;
- 2) obavlja poslove u vezi sa zapošljavanjem suprotno ovom zakonu.

Osnivač agencije kome je oduzeta dozvola za rad, u slučaju iz stava 1 tačka 2 ovog člana, ne može ponovo osnovati agenciju u roku od dvije godine od dana oduzimanja dozvole za rad.

Evidencija o poslovima koje obavlja agencija

Član 75

Agencija vodi evidenciju o poslovima u vezi sa zapošljavanjem, koje obavlja u skladu sa ovim zakonom.

O obavljenim poslovima iz stava 1 ovog člana agencija je dužna da Ministarstvu dostavlja statističke podatke polugodišnje, u roku od 30 dana nakon isteka svakog polugodišta.

X. NADZOR

Član 76

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa koji su donijeti na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

Inspeksijski nadzor nad primjenom ovog zakona vrši organ uprave nadležan za inspeksijske poslove preko Inspekcije rada.

XI. KAZNENE ODREDBE

Član 77

Novčanom kaznom od 500 eura do 20.000 eura kazniće se za pravno lice ako:

- 1) prijavu potrebe za zapošljavanje kod stranog poslodavca ne objavi na svojoj oglasnoj tabli, internet stranici i u medijima koji se izdaju u Crnoj Gori (član 25 stav 3);
- 2) poslove posredovanja pri zapošljavanju u inostranstvu ne obavlja u saradnji sa nadležnim organima države zaposlenja (član 26 stav 1 alineja 1);
- 3) slobodno radno mjesto ne oglasi po zahtjevu poslodavca i u slučajevima utvrđenim posebnim zakonom, na oglasnoj tabli i internet stranici Zavoda i u medijima, u roku od dva radna dana od dana prijavljivanja (član 28 stav 1);
- 4) ne obavijesti poslodavca o mjerama koje Zavod može preduzeti ili preduzima radi popune slobodnog radnog mjesta, u roku od tri radna dana od dana prijavljivanja slobodnog radnog mjesta (član 28 stav 2);
- 5) Zavod ne obavijesti o zasnivanju radnog odnosa sa nezaposlenim licem, odnosno drugim licem, u roku od pet dana od dana zasnivanja radnog odnosa (član 28 stav 3);
- 6) ne vodi evidencije u oblasti zapošljavanja (član 54 stav 1).

- 7) otpočne sa radom prije dobijene dozvole za rad (član 73 stav 3);
- 8) ne prijavi Ministarstvu svaku promjenu koja se odnosi na ispunjenost uslova u pogledu prostorne i tehničke opremljenosti, odnosno stručne osposobljenosti zaposlenih, u roku od 30 dana od dana nastanka promjene (član 73 stav 4);
- 9) obavlja poslove u vezi sa zapošljavanjem suprotno ovom zakonu (član 74 stav 1 tačka 2);
- 10) ne vodi evidenciju o poslovima u vezi sa zapošljavanjem, koje obavlja u skladu sa ovim zakonom (član 75 stav 1);
- 11) ne dostavi Ministarstvu statističke podatke o obavljenim poslovima u vezi sa zapošljavanjem, polugodišnje, u roku od 30 dana nakon isteka svakog polugodišta (član 75 stav 2).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 100 eura do 2.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 tačka 5 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom od 150 eura do 6.000 eura.

XII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Stečena prava

Član 78

Nezaposleno lice koje je do dana stupanja na snagu ovog zakona ostvarilo pravo po osnovu nezaposlenosti, u skladu sa propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, nastavlja da koristi pravo u istom obimu i nakon stupanja na snagu ovog zakona, sve do njegovog prestanka.

Postupci započeti prije stupanja na snagu ovog zakona okončaće se prema propisima koji su se primjenjivali do stupanja na snagu ovog zakona.

Primjena pojedinih odredaba

Član 79

Odredba člana 11 ovog zakona primjenjivaće se danom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Odredba člana 72 stav 3 ovog zakona primjenjivaće se nakon dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Rok za donošenje propisa
Član 80

Propisi za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se postojeći propisi, ukoliko nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Usklađivanje Statuta Zavoda
Član 81

Zavod je dužan da Statut uskladi sa ovim zakonom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja Statuta iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se postojeći Statut, ukoliko nije u suprotnosti sa ovim zakonom.

Usklađivanje rada agencija
Član 82

Agencije osnovane u skladu sa propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona nastavljaju sa radom u skladu sa ovim zakonom.

Agencije iz stava 1 ovog člana dužne su da u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona usklade svoju organizaciju sa ovim zakonom.

Zaposleni u agenciji koji obavljaju stručne poslove u vezi sa zapošljavanjem u skladu sa ovim zakonom dužni su da podnesu zahtjev Ministarstvu za polaganje stručnog ispita iz člana 72 stav 3 ovog zakona nakon isteka dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Prestanak važenja
Član 83

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti („Službeni list CG“, br. 14/10, 45/12, 61/13, 20/15 i 52/16) i odredbe Zakona o zaštiti građana Crne Gore na radu u inostranstvu („Službeni list RCG“, broj 11/04 i „Službeni list CG“, broj 35/13) koje se odnose na posredovanje pri zapošljavanju u inostranstvu.

Stupanje na snagu
Član 84

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u “Službenom listu Crne Gore”.

O B R A Z L O Ź E N J E

I USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti sadržan je u članu 16 stav 1 tačka 5, a u vezi sa članom 62 Ustava Crne Gore (“Službeni list CG”, br. 1/07 i 38/13), kojim je, pored ostalog, predviđeno da se zakonom uređuju i druga pitanja od interesa za Crnu Goru, odnosno jemči pravo na rad, slobodan izbor zanimanja i zapošljavanja, pravične i humane uslove rada i zaštitu za vrijeme nezaposlenosti.

II RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

U strateškim opredeljenjima u pogledu pristupanja Evropskoj uniji, demokratskom razvoju i razvoju tržišne ekonomije, mogućnost zapošljavanja i prilagodljivost građana potrebama tržišta rada su od vitalnog značaja za Crnu Goru.

Proces približavanja Evropskoj uniji i do sada ostvareni rezultati na tom putu, zahtijevaju da se pitanja zapošljavanja i nezaposlenosti sagledavaju intenzivnije i u znatno širem kontekstu od važećeg zakonskog okvira, što je i definisano kroz strateška dokumenta Evropske unije koja se odnose na politiku zapošljavanja.

U toku primjene važećeg Zakona o zapošljavanju i ostvarivanju prava iz osiguranja od nezaposlenosti koji se primjenjuje od marta mjeseca 2010.godine, došlo je do značajnih promjena u pogledu razvoja tržišta rada.

U okviru postojećeg ekonomskog razvoja Crne Gore i odnosa ponude i tražnje na tržištu rada, potrebno je unaprijediti poslove u vezi sa zapošljavanjem kroz kreiranje efikasnijeg zakonskog okvira, koji će omogućiti veću fleksibilnost i efikasnost na tržištu rada.

Imajući u vidu stanje i kretanje na tržištu rada u Crnoj Gori, karakteristike zaposlenosti i nezaposlenosti ovim zakonom će se kvalitativno unaprijediti usluge za tržište rada za nezaposlena lica i ostale tražioce zaposlenja, sa ciljem njihovog bržeg prilagođavanja i uključivanja na tržište rada.

Posredovanje pri zapošljavanju se prepoznaje kao temeljna aktivnost Zavoda za zapošljavanje na tržištu rada, sa posebnim osvrtom na posredovanje pri zapošljavanju u inostranstvu koje je bilo uređeno posebnim zakonom.

U ovom zakonu mjere aktivne politike zapošljavanja su definisane u skladu sa metodologijom EUROSTAT-a, i iste će se sprovoditi kroz programe koje će donositi Zavod za zapošljavanje, čime će se omogućiti efikasije praćenje dinamičnih promjena na tržištu rada.

Takođe, novčana naknada, kao pravo iz osiguranja od nezaposlenosti, ovim zakonom je definisana u skladu sa međunarodnim standardima socijalne sigurnosti.

III USAGLAŠENOST ZA EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM KONVENCIJAMA

Predložena zakonska rješenja su usaglašena sa načelima politike zapošljavanja iz Ugovora o Evropskoj uniji, Ugovora o funkcionisanju Evropske unije, odlukama Savjeta Evropske unije o smjernicama politike zapošljavanja, Strategijom Evropa 2020, kao i odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju Evropskih zajednica i njihovih država članica i Crne Gore.

Zakon je, pored navedenog, usklađen i sa sledećim direktivama:

Direktiva Savjeta (2000/78/ES) kojom je utvrđen opšti okvir za jednaki tretman pri zapošljavanju i odabiru zvanja;

Direktiva Savjeta (2006/54/ES) o sprovođenju načela jednakaih mogućnosti i jednakog postupanja prema muškarcima i ženama po pitanjima zapošljavanja i rada.

Zakon je usaglašen sa preuzetim obavezama i standardima sadržanim u **konvencijama Međunarodne organizacije rada**, i to:

Konvencija br. 2 o nezaposlenosti;

Konvencija br. 88 o službi za zapošljavanje;

Konvencija br. 102 o minimalnoj normi socijalnog obezbjeđenja;

Konvencija br. 111 o diskriminaciji u pogledu zapošljavanja i zanimanja i Preporuka br. 111 koja se odnosi na diskriminaciju (zapošljavanje i zanimanje);

Konvencija br. 122 o politici zapošljavanja;

Konvencija br. 144 o tripartitnim konsultacijama;

Konvencija br. 168 o promociji zapošljavanja i zaštiti od nezaposlenosti;

Konvencija br. 181 o privatnim agencijama za zapošljavanje.

IV OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

Poglavlje I - Osnovne odredbe

(čl.1 do 12)

Osnovne odredbe zakona sadrže predmet zakona, primjenu, poslove u vezi sa zapošljavanjem, načela na kojima se zasniva ovaj zakon, pojam nezaposlenog lica, osiguranje od nezaposlenosti, osiguranike i značenje izraza koji se koriste u ovom zakonu.

Takođe, osnovnim odredbama propisano je da su državljani država članica Evropske unije u pravima i obavezama izjednačeni sa crnogorskim državljanima, što se primjenjivati danom pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Predmetom zakona obuhvataćeni su poslovi u vezi sa zapošljavanjem, prava za vrijeme nezaposlenosti, aktivnosti u cilju podsticanja prostorne i profesionalne pokretljivosti radne snage, novog zapošljavanja i samozapošljavanja, evidencije u oblasti zapošljavanja, kao i uređenje, upravljanje, obavljanje djelatnosti i finansiranje Zavoda za zapošljavanje Crne Gore.

Poslovi u vezi sa zapošljavanjem, koji su utvrđeni osnovnim odredbama, obuhvataju: posredovanje pri zapošljavanju, pripremu za zapošljavanje, mjere aktivne politike zapošljavanja i druge aktivnosti usmjerene na povećanje zaposlenosti, odnosno smanjenje nezaposlenosti, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisom.

Pored toga, osnovnim odredbama je propisano koja pravna lica obavljaju poslove u vezi sa zapošljavanjem.

Definisano je ko se smatra nezaposlenim licem, šta je osiguranje od nezaposlenosti i utvrđeni su osiguranici, načela, kao i značenje pojedinih izraza.

Poglavlje II- Prava i obaveze nezaposlenog lica

(čl.13 do 16)

U ovom poglavlju propisana su prava i obaveze nezaposlenog lica, sa posebnim osvrtom na aktivno traženje zaposlenja, raspoloživost za rad i ponuđeno zaposlenje.

Prava nezaposlenog lica obuhvataju novčanu naknadu, novčanu pomoć i naknadu troškova prevoza za vrijeme obrazovanja i osposobljavanja i uključivanja u druge mjere usmjerene na povećanje zaposlenosti, odnosno smanjenje nezaposlenosti, kao i jednokratnu novčanu pomoć i naknadu putnih i selidbenih troškova ako nezaposleno lice zasnjuje radni odnos na neodređeno vrijeme van mjesta prebivališta.

Takođe, su utvrđene obaveze nezaposlenog lica, i to da: aktivno traži zaposlenje, je raspoloživo za rad, sa Zavodom zaključi individualni plan zapošljavanja, izvršava obaveze utvrđene individualnim planom zapošljavanja, učestvuje u mjerama aktivne politike zapošljavanja, prihvati

ponuđeno zaposlenje i obavijesti Zavod o svakoj promjeni koja utiče na sticanje ili gubljenje prava ili obaveza po ovom zakonu.

Aktivno traženje zaposlenja, kao jedna od obaveza nezaposlenog lica, podrazumijeva sprovođenje aktivnosti i ispunjavanje svih obaveza utvrđenih individualnim planom zapošljavanja, kao i podnošenje molbi poslodavcima i praćenje i prijavljivanje na oglase.

Pored toga je predloženo da nezaposleno lice treba da bude raspoloživo za rad što podrazumijeva njegovu dostupnost Zavodu, na svaki poziv, odnosno u vrijeme određeno za individualne konsultacije, a najmanje jednom u roku od 30 dana, radi pripreme za zapošljavanje i zaposlenje.

Ovim odredbama je precizirano da se ponuđenim zaposlenjem smatra zaposlenje u okviru stečenog nivoa obrazovanja, kvalifikacije i radnog iskustva, odnosno zaposlenje iz utvrđenog individualnog plana zapošljavanja, a nakon 12 mjeseci od dana prijavljivanja u evidenciju nezaposlenih lica, smatra se zaposlenje koje odgovara njegovim procijenjenim ličnim i profesionalnim sposobnostima, u stečenom nivou obrazovanja.

Poglavlje III - Usluge za tržište rada

(čl.17 do 28)

Ovim poglavljem definišu se usluge za tržište rada koje obuhvataju pripremu za zapošljavanje i posredovanje pri zapošljavanju, posredovanje pri zapošljavanju u inostranstvu, kao i prijavljivanje i oglašavanje slobodnih radnih mjesta.

Priprema za zapošljavanje obuhvata: informisanje o mogućnostima i uslovima zapošljavanja, savjetovanje radi povećanja zapošljivosti i zapošljavanja, profesionalnu orijentaciju, radno-socijalnu integraciju i individualni plan zapošljavanja.

Posredovanje pri zapošljavanju je definisano kao skup aktivnosti koje obuhvataju pružanje stručne pomoći u povezivanju nezaposlenog lica odnosno ostalih tražioca zaposlenja i poslodavca, radi zaključivanja ugovora o radu u skladu sa posebnim zakonom.

Zavod poslove posredovanja pri zapošljavanju obavlja na osnovu evidencije nezaposlenih lica i ostalih tražilaca zaposlenja, kao i na osnovu procjene potrebnih znanja, vještina i sposobnosti za rad na određenim poslovima u neposrednoj saradnji sa poslodavcem, kroz izbor, preSelekciju i selekciju.

Takođe, zakonom su propisane obaveze Zavoda, odnosno agencije, koje odnose na posredovanje pri zapošljavanju u inostranstvu, kao i način obavljanja tih poslova.

U ovom poglavlju propisana je obaveza Zavoda da, po zahtjevu poslodavca i u slučajevima utvrđenim posebnim zakonom, oglasi slobodno radno mjesto, na način propisan ovim zakonom.

Propisana je i obaveza poslodavca da obavijestiti Zavod o zasnivanju radnog odnosa sa nezaposlenim, odnosno drugim licem, u roku od pet dana od dana zasnivanja radnog odnosa.

Poglavlje IV- Aktivna politika zapošljavanja

(čl.29 do 39)

Ovim poglavljem definiše se Nacionalna strategija zapošljavanja, Akcioni plan zapošljavanja, mjere i vrste mjera aktivne politike zapošljavanja, nadležnost i način sprovođenje programa mjera aktivne politike zapošljavanja, kao i praćenje i ocjena mjera aktivne politike zapošljavanja.

Propisano je da se Nacionalnom strategijom zapošljavanja, koju donosi Vlada Crne Gore, utvrđuju strateški prioriteti i ciljevi politike zapošljavanja, za najmanje četiri godine, dok je Akcioni plan zapošljavanja osnovni instrument aktivne politike zapošljavanja, kojim su utvrđene mjere i aktivnosti usmjerene ka ostvarivanju ciljeva iz Nacionalne strategije, za period od godinu dana.

Mjere aktivne politike zapošljavanja sprovode se kroz programe, koje donosi Upravni odbor Zavoda, a odnose se na: obrazovanje i osposobljavanje odraslih, podsticaje za zapošljavanje, podržano zapošljavanje, direktno otvaranje radnih mjesta i podsticaje za preduzetništvo.

Takođe, predviđeno je da Upravni odbor Zavoda godišnje utvrđuje uslove i način korišćenja sredstava za sprovođenje programa za realizaciju mjera aktivne politike zapošljavanja. Pored toga, propisano je da se mjere aktivne politike zapošljavanja s realizuju u skladu sa pravilima o dodjeli državne pomoći, u skladu sa posebnim zakonom.

Praćenje i ocjenu efekata sprovođenja mjera aktivne politike zapošljavanja vrši Ministarstvo, koje za te potrebe može angažovati stručno lice za oblast tržišta rada i zapošljavanja.

Poglavlje V - Prava za vrijeme nezaposlenosti

(čl.40 do 50)

Ovim poglavljem definiše se novčana naknada, uslovi za ostvarivanje novčane naknade, rok za podnošenje zahtjeva, slučajevi u kojima osiguranik ne može ostvariti pravo na novčanu naknadu, trajanje i mirovanje ovog prava, razlozi za prestanak i ponovno sticanje prava na novčanu naknadu, preostala novčana naknada i visina novčane naknade.

Propisno je da se osnovu osiguranja od nezaposlenosti nezaposlenom licu se obezbjeđuju, pod uslovima predviđenim ovim zakonom, pravo na novčanu naknadu iz kojeg proizilazi pravo na penzijsko-invalidsko i zdravstveno osiguranje, za period primanja novčane naknade, u skladu sa posebnim zakonom.

Takođe su propisani uslovi za ostvarivanje prava na novčanu naknadu, prema kojima pravo na novčanu naknadu stiče osiguranik kojem je, u smislu posebnog zakona, prestao radni odnos bez

njegove saglasnosti ili krivice i koji u trenutku prestanka radnog odnosa ima staž osiguranja od najmanje 9 mjeseci u poslednjih 18 mjeseci.

Utvrđeno je trajanje prava na novčanu naknadu od tri do 12 mjeseci u zavisnosti od ostvarenog staža osiguranja, izuzev za nezaposleno lice koje je prije prestanka radnog odnosa ostvarilo staž osiguranja preko 35 godina, kojem pripada pravo na novčanu naknadu u trajanju od pet godina.

Visina novčane naknade utvrđena je u iznosu 56% od minimalne zarade utvrđene u skladu sa zakonom.

Poglavlje VI- Postupak za ostvarivanje prava (čl.51 do 53)

U ovom poglavlju propisan je postupak za ostvarivanje prava utvrđenih ovim zakonom i nadležni organi za odlučivanje u prvostepenom, odnosno drugostepenom postupku, kao i postupak vraćanja sredstava po osnovu neosnovano primljene novčane naknade.

Poglavlje VII- Evidencije u oblasti zapošljavanja (čl.54 do 62)

Ovim poglavljem propisano je da Zavod vodi evidencije u oblasti zapošljavanja u skladu sa ovim zakonom, radi sagledavanja stanja i kretanja na tržištu rada. Definisane su vrste evidencija u oblasti zapošljavanja i to: evidencije o nezaposlenim licima, ostalim tražiocima zaposlenja i o slobodnim radnim mjestima.

Propisan je postupak vođenja evidencije o nezaposlenim licima i ostalim tražiocima zaposlenja, postupak prijavljivanja na evidenciju, prestanak vođenja evidencije o nezaposlenim licima, kao i prestanak vođenja evidencije o ostalim tražiocima zaposlenja.

Takođe, propisano je da Zavod vodi i posebne evidencije u oblasti zapošljavanja, i to evidencije o: licima koja su uključena u programima mjera aktivne politike zapošljavanja, korisnicima novčane naknade, građanima Crne Gore na radu u inostranstvu, organizatorima, korisnicima volonterskog rada i volonterima, kao i druge evidencije u skladu sa zakonom. Propisan je i način vođenja evidencija.

Poglavlje VII- Zavod (čl.63 do 71)

Ovim poglavljem je propisano da Zavod za zapošljavanje ima svojstvo pravnog lica i da obavlja djelatnost koja obuhvata poslove u vezi sa zapošljavanjem utvrđene ovim zakonom i statutom Zavoda, kao poslove iz prenesene nadležnosti.

Propisani su poslovi koje obavlja Zavod i definisani su organi Zavoda, kao i sastav i nadležnost Upravnog odbora Zavoda. Takođe, propisano je imenovanje i razrješenje direktora Zavoda, kao i njegova nadležnost.

Predviđeno je da se Statutom Zavoda uređuju osnove i načela za unutrašnju organizaciju Zavoda, način rada, ovlašćenja i odgovornosti direktora i Upravnog odbora, kao i druga pitanja od značaja za rad Zavoda. Definisani su izvori za finansiranje Zavoda.

Poglavlje IX- Agencija (čl.72 do 75)

Ovim poglavljem su definisani uslovi za rad agencije za zapošljavanje, postupak izdavanja dozvole za rad, kao i razlozi za oduzimanje dozvole za rad agenciji. Takođe, ovim poglavljem je propisano da agencija vodi evidenciju o poslovima u vezi sa zapošljavanjem.

Predviđeno je polaganje stručnog ispita za zaposlene u agenciji koji obavljaju stručne poslove u vezi sa zapošljavanjem, kao posebnog uslova za izdavanje dozvole za rad agenciji. Uslove u pogledu stručne osposobljenosti zaposlenih, kao i program, način polaganja ispita i troškove polaganja ispita za rad u zapošljavanju propisaće Ministarstvo.

Poglavlje X- Nadzor (čl. 76)

Navedenom odredbom propisuje se da nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa koji su donijeti na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo, dok inspekcijski nadzor nad primjenom ovog zakona vrši organ uprave nadležan za inspekcijske poslove preko Inspekcije rada.

Poglavlje XI- Kaznene odredbe (čl.77)

Kaznenim odredbama su utvrđeni prekršaji za nepoštovanje pojedinih odredbi ovog zakona i visina novčanih kazni za učinjene prekršaje, u skladu sa odredbama Zakona o prekršajima.

Poglavlje XII-Prelazne i završne odredbe (čl.78 do 84)

Ovim poglavljem regulišu se pitanja stečenih prava, primjena pojedinih odredaba, rok za donošenje propisa za sprovođenje zakona, kao i rok za usklađivanje Statuta Zavoda, rok za usklađivanje rada agencija koje su osnovane u skladu sa propisima koji su važili do dana stupanja na snagu ovog zakona, te prestanak važenja prethodno donešenih propisa i rok stupanja na snagu ovog zakona.

V FINANSIJSKA SREDSTVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

U ovoj fazi nije rađena RIA, pa nije moguće dati procjenu da li su potrebna dodatna finansijska sredstva iz Budžeta Crne Gore za sprovođenje zakona.